

Psaltirea

“Cartea Psalmilor cuprinde în sine tot ceea ce este mai folositor din toate. Ea profetizează cele viitoare, face aluzii istorice, dă legi pentru viață, arată ce trebuie să facem și, ca să spunem într-un singur cuvânt, este o adevărată comoară de învățături bune, punând la îndemâna fiecăruia, după sârguința lui, tot ceea ce îi este de folos”.

Sf. Vasile cel Mare

Chetuvim (Scrierile) - Psaltirea

- Psaltirea este un instrument cu 10 corzi la care Regele David cânta psalmii.

- împreună cu proverbele, Iov, plângerile lui Ieremia, alte cărți istorice (Ezdra, Neemia ș.a.), Daniel ș.a. Există în formatul actual încă din sec III î.H.
- colecție de texte de o mare diversitate : cântări religioase, imne, meditații, rugăciuni etc, apărute în epoci diferite purtând semnătura mai multor autori, dar scrise sub inspirație divină, în total sunt 150 de astfel de texte.
"Duhul Domnului grăiește prin mine și cuvântul Lui este pe limba mea"
(II Sam. 23, 2).

Istorie

- în timpul lui David (care știa să cânte la psaltire și care primise și darul poetic) cult cu accent sacrificial -> cult doxologic.

"Astfel au adus chivotul Domnului și l-au așezat în mijlocul cortului pe care-l făcuse David pentru el (în Ierusalim n.n.) și au înălțat lui Dumnezeu arderi de tot și jertfe de pace. Apoi a pus David la slujba înaintea chivotului Domnului din leviți, ca să **preaslăvească**, să **multumească** și să **preaînălțe** pe Domnul Dumnezeul lui Israel. A pus de asemenea pe preoți să sune necontenit din trâmbițe înaintea chivotului legământului lui Dumnezeu. În această zi, David, pentru prima oară, a dat, prin Asaf și frații lui, următorul psalm de lauda Domnului: "Lăudați pe Domnul și chemați numele Lui." (I Cronici 16, 1.4.6.7). Rânduiala psalmilor în cult (Ezra 3, 10-11)

- se colectează mai mulți psalmi/cântări care erau în tradiția iudaică de origine orală

Autori

- David: Ps. 1-40 , 50-71 , 85, 90 , 92- 103 ; 107-109 ; 132 ; 137-144
- Asaf (o familie de leviți): Ps. 49 și 72-82 – cu caracter național și istoric – ton autoritar și vehement
- Fiii lui Core (cântăreți și portari ai Templului cf. II Cronici: 20,19): Ps. 41-48 și 83-87 - iubire față de Templu și față de Ierusalim

Autori

- Heman (Ps. 87) și Etan Ezrahitul (Ps. 88) – leviți rânduiți de David
- Profeți Agheu și Zaharia – Ps 145-148
- Moise – Ps. 89
- Solomon – Ps. 71 și 126
- “un necăjit” din vremea lui Neemia a scris Ps. 111
- Psalmii a căror titlu e fie Aliluia (Ps. 104-106, 112-118; 134-136; 149-150), fie Cântarea treptelor (Ps. 119-133) au autor anonim – iudei care veneau la închinare la Templu

“Psaltirea cuprinde în sine zugrăvite toate simțămintele oricărui suflet omenesc, schimbările și înnoirile lui, așa că dacă cineva voiește, poate să-și ia și să-și însușească zugrăvirea ce i se potrivește”.

Sf. Atanasie cel Mare

Structura

Împărțită în cinci cărți, în analogie cu cărțile Pentateuhului, primele 4 dintre ele terminându-se cu o doxologie. Se presupune că împărțirea e făcută pe criteriul cronologic.

Cartea I: (ps. 1-41), cu doxologia : "Binecuvântat este Domnul, Dumnezeul lui Israel din veac și până în veac. Amin. Amin".

Cartea a II-a : (ps. 42-72), cu doxologia : "Binecuvântat este Domnul Dumnezeu, Dumnezeul lui Israel, singurul care face minuni. Si binecuvântat este numele slavei Lui în veac și în veacul veacului ; și se va umple de slava Lui tot pământul. Amin. Amin".

Cartea a III-a : (ps. 73-89), cu doxologia : "Binecuvântat este Domnul în veci. Amin. Amin".

Cartea a IV-a : (ps. 90-106), cu doxologia : "Binecuvântat este Domnul Dumnezeul lui Israel, din veac și până în veac, tot poporul să zică : Amin. Amin".

Cartea a V-a : (ps. 107-150), fără doxologie.

Tematica Psalmilor

- 1. Psalmi dogmatici sau de adorare** – sfințenie, veșnicie, dreptate și alte atribute ale lui Dumnezeu: Ps. 10, 17, 23, 28, 33, 35, 45, 46, 47, 49, 50, 65, 67, 74-76, 89, 90, 92, 93, 95, 96, 99, 103, 104, 110, 112, 113, 118, 138, 144, - se regăsește concentrată toată revelația Pentateuhului.
- 2. Psalmi de cuprins moral:** Ps. 1, 5, 9, 11-15, 18, 22-24, 26, 33, 35, 38, 48-51, 57, 61, 62, 72, 73, 80-82, 90-92, 100, 102, 111-113, 115, 121, 124, 127, 144, 145
Psalmii care îi vizează pe vrăjmașii lui Israel (73, 78, 79, 82) – cer răzbunarea – pt. tâlcuirea creștină vezi Ef. 6,12-18

Tematica Psalmilor

3. Psalmi ce includ rugăciuni de mulțumire și cerere: 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 16, 17, 20, 25, 27, 29, 30, 34, 40, 43, 51, 53, 54, 55, 58, 59, 63, 69, 74, 85, 87, 101, 106, 108, 117, 120, 122, 124, 128, 137, 139, 141-143

4. Psalmi de încredințare proniei dumnezeiești: 26,46,61,70,89,90.

5. Psalmi de pocăință: 6, 31, 37, 50, 101, 129, 142

Tematica Psalmilor

6. **Psalmi istorici:** 70, 71, 77, 104, 105, 107, 136,

7. **Psalmi liturgici:** 14, 23, 65, 67 (la întoarcerea Chivotului Legii după o victorie) – cea mai mare parte a cărților IV și V cuprind psalmi liturgici.

8. Psalmi mesianici:

a. directi: 2, 21, 45, 71, 109

b. indirecti: 8, 18, 34, 39, 40, 67, 77, 96, 101, 108, 116, 117 – îl simbolizează pe Mesia

În VT se regăsesc cel puțin 500 de referințe și prorocii la adresa Mântuitorului care fie s-au împlinit, fie se vor împlini.

Psaltirea în cultul ortodox

- primii creștini erau iudei;
- după Cina cea de Taină au cântat laude – Mt. 26,30;
- în timpul Patimilor;
- în adunările de cult ale apostolilor și ale comunităților întemeiate de ei (Ef. 5,19), (Col. 3,16), (Iacov 5,13)
- în toate slujbele Bisericii – prochimen, catismă, psalmi singulari (50, 102, 140-142)
- dintre cele 283 citate din Vechiul Testament pe care le întâlnim în Noul Testament, 116 sunt luate din psalmi
- Tertulian, Sf. Ambrozie, Fer. Augustin

"Câtă învățătură nu poate cineva agonisi din Psaltire? Măreția bărbăției, exactitatea dreptății, însemnătatea înfrânării, desăvârșirea judecății, chipul în care să se mântuiască, dreapta măsură a răbdării, într-un cuvânt, tot felul de binefaceri. Numai aici poate găsi cineva teologia cea desăvârșită, aici profețiile despre întrupare, aici amenințarea judecății celei veșnice, aici nădejdea învierii, aici teama de iad, aici făgăduința măririi ce ne așteaptă și descoperirea tainelor celor neajunse. Toate acestea se găsesc în Psaltire ca într-un mare și bogat tezaur".

Sf. Vasile cel Mare